

Jān Būreejtōn Thomas S. Monson

Jokālet ko

Jemaroñ ke kālet kālet eo ejimwe, ijelōkin kālet eo ebōd.

Ro jeiū im jatū, mōkta jān aō jino kōnono in aō rainin, ikōñaan kōjjeļļā kōn emān tampeļ ko, ilo allōñ kaņe rej itok im iiō kaņe, renaaj ekkal ilo jikin kein rej ellaajrak: Quito, Ecuador; Harare, Zimbabwe; Belém, Brazil; im kein karuo tampeļ ilo Lima, Peru.

Ke ikar erom juon membōr an Douluul eo an Rijilōk ro Joñoulruo ilo 1963, ekar wōr 12 tampeļ ko rej jermal ilo aolepān Kabuñ in. Jān aje eo an Provo City Center Temple ruo wiik ko reṃootļok, ewōr kiiō 150 tampeļ ko rej jermal ipeļaaakin laļ in. Jekanooj mōñōñō kōn kōje- raamman kein jej būki ilo emj kein rekwojarjar.

Kiiō, ro jeiū im jatū, ikōñaan kwa- ļok aō kaṃoolol kōn iien in emman bwe imaroñ kwaļok jejo aō ļomņak ippāmī jibboñ in.

Ikar ļomņak kōn kālet ko. Emōj kar ba bwe bwebwenato rej kaben injeļ ko reddik, im barāinwōt nān mour ko ad. Kālet ko jej kōmmani rej kwaļok tok mejān kajjik eo ad.

Ke jekar likūt mour eo ad mōkta im deļōnetok mour in, jekar bōktok ippād anemkwoj in kālet eo. Kōttōbar eo ad ej nān bōk aiboojoj eo eutiejtata, im kālet ko jej kōmmani renaaj,

eļaptata, kwaļok tok nē jekar ak jekar jab tōpar kōttōbar eo ad.

Enañin aolepemi im jeļā kōn Alice in Lewis Carroll's classic novel *Alice's Adventures in Wonderland*. Komj naaj ememej bwe liin ej itok im ioon ruo iaļ ko imaan, kajjojo iaer rej kajjimwe maanļok bōtaab roktak jān doon. Ke liin ej kōļmenļokjeņ kōn ta eo enej kōmmane, liin ekar jelmae kuuj eo Cheshire, eo me Alice ekar kajjitōk ippān, “Ewi iaļ in ij aikuj ļoore?”

Kuuj eo ewaak im ba, “Men ņe ej pedped wōt ioon ia eo kokōñaan etal ie ļok. Nē kwojjab jeļā ia eo kwoj etal nān e, ejjab aorōk iaļ rot eo kwoj bōke.”¹

Ejjab āinwōt Alice, jejeļā ia eo jekōñaan etal nān e *im* eaorōk iaļ ta eo jej etal ie ļok, bwe iaļ eo jej ļoor e ilo mour in ej tōļ ļok nān mejān kajjik eo ad ilo mour eo tok juon.

Jemaroñ ke kālet nān kalōk ilo kōj make juon tōmak eļap im kajoor eo enaaj jikin ad koone ņae karōk ko an rikapo eo—juon tōmak emool, ej kain tōmak eo enaaj rejtake kōj im enaaj kōkajoorļok kōñaan eo ad nān kālet men eo ejimwe. Eļāññe ejjeļok kain tōmak in, ejjeļok jikin jej etal nān e. Kōn tōmak, jemaroñ kōttōbrak kōttōbar ko ad.

Meñe ej menin ekairir bwe jen kālet ilo jejjet, ewōr iien ko me jenaaj kālet kālet ko rebōd. Menin letok in ukweļok, kar letok jān Rilōmōor eo ad, ej kōmaroñ ad kajimwe kālet ko ad, bwe jen maroñ rōļļok nān iaļ eo enaaj tōļ ļok nān aiboojoj eo eutiejtata jej pukōte.

Jen kōjparok peran eo ejjab ļoor mejeļe ko rebuñbuñ. Jen kālet kālet eo ejimwe, ijelōkin kālet eo ebōd.

Ilo ad kōļmenļokjeņ kōn jokālet ko jej kōmmani ilo mour ko ad kajjojo raan—meñe nān kālet menin ak kālet ieņ—ñe jej kālet Kraist, jenaaj kōm- mane kālet eo ejimwe.

Bwe menin en āindein ej jar eo aō ilo bōro im ettā ilo etan Jisōs Kraist, ad Irooj im Rilōmōor, amen.

KAKEEMEMEJ KO

1. Adapted from Lewis Carroll, *Alice's Adventures in Wonderland* (1898), 89.

Teachings for Our Time

Jān Māe 2016 ñan Oktoba 2016, katak ko ilo Priesthood eo an Melkisedek Jim Doulul eo an Kōrā ilo Jabōt emān rej aikuj pojak jān juon ak elōñ [ok jān juon kōnono ko litok ilo Eprō] 2016 kweilok eo e[ap. Ilo Oktoba 2016, kōnono ko remaroñ kāleti jān Eprō] 2016 ak ñe ejjab jān Oktoba 2015 kweilok eo e[ap. Stake im district būreejtōn ro rej aikuj kālet katak ko me renaaj kōjebali ilo eria kein, ak remaroñ le[ok eddo in ñan bisop ro im branch būreejtōn ro.

Kōnono kein ewōr ilo elōñ kajin ko ilo conference.lds.org.

Jän Büreejtön Dieter F. Uchtdorf

Rikakpilöklök eo Kein Karuo ilo Büreejtönji eo Kein Kajuon

Enaaj Likūt Eok loon Aeran im Kotak Eok Ñan Mweo Imōn

Äinwöt juon Rital Sip eo emman ej puköt sip eo ejabwäbwe, eļañne kwoj köpellök buruōm ñan Rilqmōor eo an laļ in, Enaaj bök eok.

Juon iaan ememļokjen ko me relukkun kaamijak ke iaar juon ajri ekar jino kōn juon ainikien eo ekoļap jän juon iaan kein kakkōl ko an ritarinae ñe elōñ kakkure imaan ekar karūj iō jen aō kiki. Eto, bar juon ainikien, ainikien bokoļok im ainikien bikbik, eaar ļapļok mae iien eaar emakūtkūt mejatoto. Äinwöt an kar jinōmim kar kamineneik kōm, kōm ajri ro kar bök pāak ko amim kajjojo me repojak im ettōrlōñļok ilo toļ eo ñan juon jikin kōjparok jen jorreen in baam. Ke kōm eaar kōkairiir wöt ilo juon jikin elukkun marok, kōkaļle in tōmā ko me remaroro im mouj rej wötlokļok ñan kōkaļleik jikin eo ñan rikaboļok baam ro. Aolep raar lukkuun ruamājet kaki, aolep raar likūt etaier tōmā ñan wōjke in kūrrijmōj ko.

Ekar emān aō iiō, im Iaar juon rikamool ñan juon tariņae an laļ in.

Dresden

Ejjab ettoļok jikin eo baamle eo aō rej jokwe ie ñan bukwōn in Dresden. Ro me rej jokwe ijen rej kamool bölen taujin kōttan kōn ta in Iaar loe. Juon urur kilelep, eaar waļok jen taujin ebokbok, ilo aolepen Dresden, kakkure elōñļok jen 90 būjāan in bukwōn eo im lak pād wöt tibdikdik in dekā im kab menkwarar.

Ilo juon iien ekadu, ekar jako aer kōjberbal et eo juon etan bukwōn eo “Jewel Box”. Erich Kästner, juon rijeje bok jän Germany, kar je bwebwena-ton jorreen eo, “Eaar bok taujin iiō ñan kalök bukwōn in eaibojoj, ilowaan juōn wöt boñ bukwōn eo eaar kajju jorreen aolepen.”¹ Ilo tōre ko ij dik Iaar jab tōmak kōn joñan jorreen eo kōn tariņae an armej ro am make me raar jinoe im renkar make kōbōj-rake. Laļ in ipeļaaqid ekar ejjeļok an kōjatdikdik, ejjeļok ilju im jekļaj.

Iiō eo ļok, eaar wōr juon aō iien emman ñan bar roollök ñan bukwōn

in Dresden. Jiljilimjuonñoul iiō älkin tariņae eo, eaar bar juon “Jewel Box” ñan bukwōn eo. Eaar jako an jorreen, im bukwōn eo eaar bar rool ñan jino-in im eaar emmanļok.

Ilo iien eo iaar loļok ijen Iaar lo juon mōn jar aiboojoj an Lutheran, Frauenkirche, Kabuñ eo an Katōlik. Eaar jino-intata ekkal ilo 1700s, ekar juon iaan anņaņ ko reaibojoj tata, ak kōn tariņae eo eaar kakkure im erom tibdikdik in dekā. Ilowaan elōñ iiō elakar kaineen wöt, mae iien äliktata ekar alikkar bwe Frauenkirche enaaj bar ekkal.

Dekā ko jän imōnjar eo ejorrāan emōj kakkoņi im kar kalikkari im, iien eo emaroñ, kar kōjberbal ilo aer bar kaleki. Rainin komaroñ loi dekā kein raar bwil im rekilmej me rej waļok äinwöt jet kurar ilo dipin imōn kabuñ eo. “Kurar” kein raar jab ñan kakeme-mej kōn bwebwenatoon em kilelep in ak eaar baräinwöt juon kein kake-memej ñan kōjatdikdik—juon kōkaļle in maroñ an armej ñan ejaake juon mour ekāal jän mwenkwarar ko.

Ke ij lukkuun lōmņak kōn bwebwena-ton bukwōn in Dresden im bulōñ kōn kapeel im kålet ko an ro raar bar kalök e kōn men ko me renkar lukkun jorreen, Iaar eņjake imwe eo ekamō-ņōņō jän Jetōb Kwojarjar. Iaar lukkuun lōmņak, eļañne armej remaroñ bar ekkal jen men ko emōj aer jorreen, tibdikdik in aolep men ko rejjorreen, im kakkure in an bukwōn eo im bar kalōke ilo juon jekjek eo ekabwilōñ-lōn me ej jit lōñļok ñan lañ, ewi wöt joñan maroñ eo an Jemedwōj Ilañ ilo an kar bar kōmanmanļok ro Nejin me raar buñ, penawia, im kar jābwebwe?

Ejjab aorök wāween an lukkuun kar jorreen mour ko ad ilo kalimjōke. Ejjab aorökļok joñan nana in bōd ko

ad, wāween ad lukkuun būromōj, wāween ad ajmakeke, ak an rub būruōd. Barāinwōt ro jet me ejjelōk aer kōjatdikdik, ro rej pere, eo emōj an jako lōke, eo eriab, ak kaniijnij ŋae Anij remaroñ bar oktak. Lōmōqoren ŋaan ro nejin marok, ejjelōk mour en ejerwawa me eban bar jepļaak tok.

Enaan eo ekamōñōñō in ej: kōnke karōk eo ekamōñōñō kōn mour indeeo kar letok jān Jemedwōj Ilañ im kōn Pinmuur eo an Jisōs Kraist me ejjelōk jemlōkin, jejjab maroñ wōt bōk lōmōqor jān ad buñ im bar erreō, jemaroñ barāinwōt wōnŋaanlōk jen joñan eo armej remaroñ lōmŋak kake im erom rijolet mour indeeo im ribōk koŋaad ilo aiboojoj an Anij eo ejjelōk emaroñ kōmeļeļeiki.

Būrabōl eo kōn Sip ko Rejebwābwe

Ilo iien kwaļok naan eo an Rilōmōqor eo, ritōl ro ilo kabuñ ilo raan ko An raar ŋa ruōn Jisōs ilo an joļok iien ippān ro “rijerawiwi.”

Bōlen ilo aer kalimjōke E, ej kōtlōk ak kōmālim jerawiwi ko aer. Bōlen rej tōmak bwe wāween eo emŋantata ŋan jipañ rijerawiwi ukweļok ej ilo aer liaakeļok er, kōmŋan kōjak kōn er, im kajook er.

Ke Rilōmōqor eo eaar jelā ta eo ilo lōmŋak ko an ri Pharisees im ri Scribes ro, Eaar ba ŋan er juon bwebwenato:

“Armej rōt iaami jibuki sip ippān, eļañne juon iaer ejako, ejab likūt ruwatimjuonñoul im ruwatimjuon ilo āne jemaden, im pukōt eo ejako ŋan tōre eo enaaj loe?”

“Im ñe ej lo e, ej likūt e ioon aeran, im lañlōñ.”²

Ilo aolepān epepen ko, būrabōl in emōj ukōte āinwōt juon kakien ŋan kōj ŋan bōktok sip ko rejebwābwe im pukōtļok ro rejebwābwe. Ilo jimwe im jejjet in menin, Ij bwilōñ eļañne elōñlōk men ko jej aikuj kōmŋane remŋanlōk.

Emaroñ ke un eo an Jisōs in, eaorōktata, ej ŋan katakin kōn jermal eo an Rilale Sip eo Emŋan?

Emaroñ ke kar kaŋool kōn iakwe eo an Anij ŋan ajri ro nejin rejebwābwe?

Emaroñ ke kar enaan eo an Rilōmōqor bwe Anij ejelā kōn ro rejebwābwe—bwe Enaaj pukōt er, pukōtļok er, im lōmōqoren er?

Im ta eo sip eo en kōmŋane ŋan maroñ bōk jipañ in ekwojarjar?

Sip eo ej aikuj ke jelā wāween an kōjermal kein kapen ko ŋan kōjebwe-bweik iaļ eo an? Ej ke aikuj ŋan kōjermal GPS ŋan kwaļok ia eo epād ie? Ej ke aikuj bwe en wōr ippān kapeel ŋan ejaak app bwe en maroñ call ŋan jipañ? Sip in ej ke aikuj kein kaŋool jān juon eo ebuñbuñ mokta jān an Rilale Sip eo Emŋan naaj itok im lōmōqoren e?

Ejjab. Eban! Sip in eaorōk ŋan lōmōqoren kōnke eaorōk im ejitenbōro ippān Rilale Sip eo.

Ippa make, būrabōl eo kōn sip ko rejebwābwe ej juon iaan eoon ko eļap an letok kōjatdikdik ilo jeje ko rekwojarjar.

Ad Rilōmōqor ejitenbōro, Rilale Sip eo Emŋan, ejelā wōn kwe im ña. Ejelā kajeem im ej iakwe eok.

Ejelā ñe kwoj jebwābwe, im Ejelā ia eo kopād ie. Ejelā kōn am būromōj. Ejelā kōn am ikōñ kōn jipañ. Am mijak. Am dānin kōmjalaal.

Ejjab aorōk wāween am kar jebwābwe—meñe kōn kålet ko am rebōd ak kōn men ko kwar jab maroñ ellā ioier.

Men eo eaorōk ej bwe kwoj Nejin. Im Ej iakwe eok. Im ej iakwe aolep ajri ro Nejin.

Kōnke Ej iakwe eok, Enaaj pukōt eok. Enaaj likūt eok ioon Aeran, im lañlōñ. Im ñe ej karool eok ŋan mweo imōn, Enaaj ba ŋan aolep, “Komŋin lañlōñ ippa; bwe Iar lo sip eo aō e kar jako.”³

Ta Jej Aikuj Kōmŋane?

Ak, komaroñ lōmŋak, ta eddo eo aō? Aaet ij aikuj kōmŋan eļapļok jān aō kōttar wōt aō bōk lōmōqor.

Ilo an Jemād ilañ eo ej iakwe kōj ikdelel bwe aolep ajri ro nejin ren jepļaak ŋan E, eban kipel an juon etal ŋan lañ.⁴ Anij eban lōmōqoren kōj ŋae ankilad.

Innem ta eo jej aikuj?

Kūr in an epidodo kōmŋan:

“Rqōltok . . . ñan eō.”⁵

“Itok ñan Ippa.”⁶

“Komŋin kepaatok Eō im Inaaj kepaakwaj kom.”⁷

Eñin ej wāween ad kwaļok ŋan E bwe jekōŋaan bōk lōmōqor.

Ej aikuj wōr jidik ad tōmak. Ak jab ebbweer. Eļañne komaroñ katōk iņe eo kiiō, jino kōn kōjatdikdik.

Eļañne komaroñ ba kwojelā bwe Anij emour, kwomaroñ bōk kōjatdikdik bwe Emour. Kwomaroñ ikdelel ŋan tōmak.⁸ Ebwe ŋan jinōe.

Innem, kōjermal kōjatdikdik ŋe, pukōt jipañ jān Jemedwōj Ilañ. Anij enaaj erļoke Iakwe eo An ŋan eok, im An jermal in lōmōqor im ukōt armej enaaj jinōe.

Jet iien, kwonaaj kile Pein ilo mour eo aŋ. Kwonaaj eņjake iakwe eo An. Im ikdelel eo ŋan etetal ilo meram eo An im lqor iaļ eo An enaaj eddōkļok ilo aolep buñtōñ ŋe ko an tōmak ko kwoj kōmŋani.

Jej ŋa etan buñtōñ kein an tōmak ej “pokake.”

Ejjab juon naan eo ekkā ad kōjermal raan kein. Ak pokake ej juon katak eo jej liñūri ilo gospel eo an Jisōs Kraist, kōnke jejelā bwe “kōn Pinmuur eo an Kraist, aolep armej remaroñ bōk lōmōqor, itok jān pokake kien ko im kaiñi ko an Gospel eo.”⁹

Ilo ad kōlapļok ad tōmak, jej aikuj kōlapļok ad tiljek. Moktaļok iaar kouti tok juon rijeje bok jān Germany eo me eaar būromōj kōn kakkure eo an Dresden. Eaar barāinwōt je naan in “Es gibt nichts Gutes, ausser: Man tut es.” Ŋan ro me rejaje kajin Celestial, ukook eo an in “Ejjelōk men emŋan ŋae iien kwoj kōmŋane.”¹⁰

Kwe im Ŋa jej kōnono ilo kajoor kōn men ko an jetōb. Jemaroñ kabwiloñ armej kōn jelā ko ad ŋan kōmeļeļeik katak ko an kabuñ in. Emaroñ itok limoid ilo ad kōmeļeļe kōn kabuñ in im “antoņe tok jikin ko ad remŋan ilañ.”¹¹ Ak eļañne tōmak ko ad rejjab ukōt wāween ad mour—eļañne tōmak ko ad rejjab imwe kōj kōn kålet ko ad aolep raan—kabūn ko ad rej waan, im ad tōmak, eļañne rejjab mej, emool eban emŋan im epād ilo kauwōtata im naaj jakoļok.¹²

Pokake ej juon kajoor ñan tōmak. Ej kōn pokake eñin jej aiintok meram ñan jetōb ko ad.

Ak jet iien jejjab lõmñak jejjab meļeļe kōn menin pokake. Jemaroñ lo āinwōt juon kōttōpar, ijjeļokin an juon iaļ ñan tōpar kōttōpar ko ad. Ak jemaroñ lukkun kōñaan bwe juon eo ejitōnbōro ippād en pokake kien ko āinwōt ad kōmñan jekjek ko reotak ilo ad kōjērbal amma im aeen im kōn kajoor in kijeek ñan dāpij jekjek eo emñan.

Ejjeļok pere kōn menin, ewōr jet iien ko jej aikuj kajju ñan armej bwe ren ukweļok. Ilo mool, jet armej rejjab maroñ tōpar jekjekin.

Ak bōlen ewōr juon waanjoñak eo eotak me emaroñ kōmeļeļe etke jej pokake kien ko an Anij. Bōlen pokake ejjab lukkuun juon jērbal ekajoor āinwōt kakkob, iñit, ak ñoño ñan erom juon men eo me ejjab lukkuun kadkadid. Ijjeļokin, ej juon jērbal ilo ad pukōt ta eo me emool eaikuj kōmñan.

Kar kōmñan kōj kōn Kajoor eo an Anij. E ej Jemedwōj Ilañ. Kōj jej ajri in jetōb ro Nejin. Kar kōmñan kōj kōn kein jērbal ko rekwojarjar im reaorōk tata im rekāal tata, im bwe jej bōk ippād men ko rekwojarjar.

Ilo laļ in, ijoke, lõmñak ko ad im mākūtkūt ko ad retarpok kōn men ko renana, rejjab ekwojarjar, im rettoon. Ettoon im nana ko an laļ in rej katoone mour kein ad, kōmñan bwe

en pen ñan kile im kememej lukkuun kadkadid im un ko ad.

Ak ejjab maroñ ukōt lukkuun kadkadid. Pedped eo ekwojarjar kōn kadkadid eban jako. Im iien eo jej kālet ñan kōpellok būruōd ñan ad Rilomqor ejitenbōro im kajjejet iaļ ko ad ñan iaļan rikaļoor, juon men ekabwilōnlōn enaaj waļok. Iakwe eo an Anij ej kobrak buruōd; meram in mool ej kobrak lõmñak ko ad; ej jako ad ikdeleel ñan kōmñan jerawiwi; im jejjab bar kōñaan etetal ilo marok.¹³

Jej itok ñan lale bwe pokake ejjab āinwōt juon kaje ak ej juon iaļ emñan ñan mejānkajjik eo ekwojarjar. Im jidik kōn jidik, nana, ettoon, im likjab ko an laļ in rej jino jakoļok. Āliktata, men eo ejjeļok wōneen, jetōb eo ekwojarjar ewaļok ippād, im jej erom kein jipañ ko remñan.

Eļap Am Aorōk ñan bōk Lomqor

Ro jeiu im jatu, Ij kaṃool bwe Anij ej kalimjōk kōj kōn lukkuun kadkadid—kōn mool in kadkadid—im Ej kalimjōk kōj kōn joñan aorōkid ñan bōk lomqor.

Kwomaroñ eñjake bwe mour eo am epād ilo kauwōtata. Kwomaroñ kar kōmñan bōd. Kwomaroñ kar mijak, illu, būromōj, ak obrak kōn pere. Ak āinwōt juon Rilale Sip eo Emñan ej pukōt sip eo ejabwābwe,

eļañne kwonaaj kōpellok buruōm ñan Rilomqor eo an Laļ.

Enaaj lomqoren eok.

Enaaj kotak eok lōñļok im likūt eok ioon Aeran.

Enaaj bōk eok ñan mweo imōn.

Eļañne pā ko remaroñ ukōt dibdikdik in dekā im ejaak juon imōn jar eo eaiboojoj, innām emaroñ wōr lōke ippād bwe Anij eo ad ejitenbōro emaroñ im enaaj bar ejaake kōj. Karōk eo an ej ñan ejaake kōj ñan juon men eo emñanļok jān kar kōj mōkta—emñanļok jān ad pijaikļok. Kōn buñtōñ ñe ko an tōmak me jej kōmñane ilo iaļ in an rikaļoor, jej eddōkļok ñan erom juon armej eaiboojoj ñan indeo im lañlōn eo ejjeļok jemļokin me rekar kōmñan bwe jen erom.

Eñin ej aō naan in kaṃool, aō kōjeraamñan, im aō jar ettā ilo etan et eo ekwojarjar an Maajta eo ad, ilo etan Jisōs Kraist, amen.

KAKEEMEMEJ KO

1. Lale Erich Kästner, *Als ich ein kleiner Junge war* (1996), 51–52.
2. Luk 15:4–5.
3. Luk 15:6.
4. Lale “Know This, That Every Soul Is Free,” *Hymns*, no. 240.
5. Joel 2:12.
6. Matu 11:28.
7. Katak im Bujen ko 88:63.
8. Lale Alma 32:27.
9. Laajrak in Tōmak ko 1:3.
10. Erich Kästner, *Es gibt nichts Gutes, ausser: Man tut es* (1950).
11. “Have I Done Any Good?” *Hymns*, no. 223.
12. Lale Jemes 2:26.
13. Lale Jon 8:12.